

«Centralblatt», ποὺ δημοσίεψε ἄρθρο τοῦ Dieterich γιὰ τὴ Δημοτικὴ, ἔγραψε ὁ Χατζῆδηκτος γράμμα θυμωμένο· γράμμα θυμωμένο ἔγραψε καὶ στὸν Brugmann! Μπορεῖ καὶ νὰν τονὲ φοβέριστ πὼς θὰ τὸν πάψει! Καὶ οἱ Γερμανοὶ, εἰδὼς κ' οἱ Γάλλοι, θὰ ξεχαρδίζουνται στὰ γέλια μὲ τὸν λερὸ πόλεμο ποὺ κήρυξαν κατὰ τῆς Δημοτικῆς τὰ καμαρωμένα πρωτοπαλήκαρα τῆς καθαρεύουσας.

Καὶ σὲ ὅλο «έπιστης τοῦτον διάβημα προέβη» ὁ κ.
Χατζηδάκτης· ἔπειτα ἀπὸ καιρὸς νῦν στέλνει τὰ βιβλία του
στὸν Krumbacher· ἔχομε δηλ. κάθε διπλωματικὴ σκέση
μαζὶ του.

ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ

Στὴν τόσῃ κίνησι ποὺ τὸ φετενὸ καλοκαῖρι ἔγινε γύρω σὲ ἔργα, σὲ συγραφεῖς, καὶ σὲ ἡθοποιούς, ἡ κριτικὴ τῶν ἐφημερίδων, ἡ εὔκολη ρεπορτερίστικη κριτικὴ, μίλησε κάμποσο, Θεριζόητε ἀρκετά, καὶ μποροῦμε ἔξαίρετα νὰ ποῦμε πώς δὲ φειδωλεύτηκε καθόλου σ' ἐπαίνους, σὲ θαμασμούς, καὶ τέ λιβανίσματα. "Εκανε πολὺ καλά καὶ δὲν εἴμαστε βέβαιαι ἐντεῖς τοὺς θήτη τὴν κατανοούσαντας. Ή κατικὴ τῶν

μπορεῖ νὰ ἀγγίξει, τῆς ψυχολογίκης του καὶ τῆς θεοκτίστης του, ἡ ἐξέταση τῆς πλοκῆς καὶ τῆς δραματικῆς του τέχνης, τοῦ διαλόγου, ὅλ' αὐτὰ εἶναι χρήσιμα στὴ θεατρική μης κριτική.

ΦΟΒΕΡΟΣ φαρσέρ θάναις ὁ φωτογράφος Ξανθόπουλος.
Πῆγε ὁ κ. Πολύδιος Δημητρακόπουλος νὰ φωτογραφήθει,
κ' ἐπειδὴ, φαίνεται, ἡ πλάκα δὲν είται τόσο καλή, βγῆκε
στὸν ώρο τοῦ κ. Δημητρακόπουλος κάπιος ἀσπρός λεκές κι
ὁ καλός σου ὁ φωτογράφος τὸν ἐπειπε πώς δ λεκές αὐτὸς
εἶναι τὸ πνέμα τοῦ Βίγταρα Ούγκω ποὺ φωτογραφήθηκε
μαζί του. Καὶ τώρα ὁ κ. Δημητρακόπουλος γκλάσι τὸν
χόσμο στὶς φημερίδες φωνάζοντας πώς συνεργάζεται πάντα^{με τὸ} Βίγταρα Ούγκω καὶ γ'^{αύτὸν} τὸ πνέμα του βρίσκεται
αἰδερφωμένο μὲ τὸ δικό του καὶ ειγμή δὲν τὸν παραιτᾷ.

Λυπόμαστε πολὺ γιὰ τὸ οέραιμα τοῦ φωτογράφου, γιατὶ ἐπιτέλους μπορεῖ νὰ μήν περιθέγδυμαστε πῶς ὁ κ. Δημητρακόπουλος εἶναι μεγαλούσια, μά αὐτὸ δὲ θὰ πεῖ πώς τοὺς ἡαρροῦμε κι ἔθρωπο κωμικό, ποὺ νὰ μπορεῖ κάθε φωτογράφος νὰ παίξει μαζί του καὶ νὰν τοῦ κολνάει τενεκέ στήν οὔρδ τῆς ραντεγκότας του. "Εχει τόσα ἀστεῖα ὑποκείμενα ἡ 'Αθήνα καὶ μποροῦσε νὰ παίξει μαζί τους ἡ Επανόπουλος. Δὲν τοῦ εἶναι ὅμως συγκριμένο ποτὲ νὰ παίξει μ' ἔνα συγραφέα, σσο καὶ ἐν ἡ συγραφέας αὐτὸς λέγεται Δημητρακόπουλος κ' ἔχει στὴν ράχη του, μαζί μὲ τὸ πνέμα του Ούγκῳ καὶ μὲ τοσα ὄλλα, καὶ ἔνα «Μυστικὸ τῆς ζωῆς».

ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ τις προάλλες σ' ολες της 'Αθηναϊκές φημερίδες ενώ υπέτιχώτατο γράμμα κάπιου Φραντζέζου, που όσο δούκας κ' εὐγενής κι ἀν είναι, ἀποδείχτηκε ἀγενέ-

στατος, αφοῦ μὲ χρηματικες κι ἀναντρες φρασες ἔβρις μια ἐλληνική οικογένεια. Οι φυμερίδες μας τὸ δημοσιέψαντας τὸ γράμμ' αὐτό, γιατὶ πλεωρθήκαντα βέβαια, μὰ τὴν ἄλλη μέρα ὅλες, καὶ πρώτη πρώτῃ, ἡ «Ἐστία» που δημοσίεψε τὸ γράμμα καὶ Γαλλικὰ καὶ Ευρωπαϊκά, δυμηθῆκαν πός εἶναι ἐλληνικές φυμερίδες καὶ βρίσκενται τὸν κ. Δοῦκα γιὰ τὴν ἀδιάντροπη καὶ ἀναντρη γλώσσα του.

Στις καμπαρωμένες αύτες Μαγδαληνές μπορεί να πει κανείς: «Α νομίζετε πώς τό γράμμα του Λαζαρίδη Ποσεμώρ
ζέβριζε και ζευτέλιζε Έλληνική σικαγένεια, έπρεπε να μήν
τό δημοσιεύθετε, κι ίας σας πιέζουν με εικοσιόφραγκα κάνε
λέξη» τώρα που τό δημοσιεύθηκε βουβαθήτε, γιατί είναι έ-
πινγκ άνωντρο να φάτε του αύριώπου τὸν παρὰ κ' ὑστερά νάν
τονε βρίζετε».

«ΘΟΛΟΥΤΑΙ ὁ Ηολιακός Ὀρίζων». Φράση στερεότυπη του Ἀθηναϊκού τόπου ποὺ μπαίνει σὲ κυκλοφορία πάντα τέτια ἐποχή, ὅτεν τύχει, σὰν καὶ φέτο, νὰ μήν ἔγει αὐχώμα ἀνοίξει ἡ Βουλή,

Τὴ φορὰ αὐτῆ τὸν «όριζοντα» τὸν θελῶντα ὁ κ. Μπουφίδης, ἀκολουθούμενος ἀπὸ «ὑμάδα δυστρεπτέμενων Κυβερνητικῶν βουλευτῶν» οἱ ἐποίοι κτλ. εἶναι πρόθυμοι νὰ ξενώλωσουν καὶ νὰ γαληνέψουν τὸν ὥριζοντα ὅταν τοὺς δοθοῦντα ρουσφέτια ποὺ ζητοῦν. Καὶ θὰ τοὺς δοθοῦντε, γιατί; ή Κυβερνητα, δὲν ἔχει, φαίνεται, ακόμα κέφι νὰ πέσει καὶ νὰ δεῖ πρωθυπουργὸν τὸ χαριτωμένο κ. Μπουφίδη.

αἰστημεν· γιὰ τοῦτο καὶ στὸν πόνο τους ἀκόμη τοὺς ἄνοιγε τὴν καρδία, χωρὶς νὰ καταλάβουνε τί ταῦτα
τὴν ἄνοιγεν.

Τὴν ἡθικὴν δυναμικὴν της ἡ Κατινούλα πάντα τὴν εἰχεί σὰν τῆς Ἑγγλιστοῦπε καμιά φορά κ' ἐφεβγεί,
ἄπλωνε καὶ τὴν ἔρπαξε γλήγορα. Τὴν κεριακὴν που
ἡρθεί ὁ Ἀντρέας, ή διατίθεται της, ἐννοεῖται, χρυσή,
σὰ νὰ ξύπνησε πάλε μέσα της τὸ κουράγιο. Κι ὡς
τόσο τὴν δεφτέρα καὶ τὴν τρίτη, που τὴν βασάνισε ἡ
φούσκα, δὲν κρατήθηκε, τὸ φώναξε καὶ μπροστά στὸν
Ἀντρέα πώς φτάνει της πια, πώς θέλει, θέλει νὰ πε-
θάνῃ.

Τοιούτους δέ τόντην οὐδεὶς πού δημοσίευτηκαν
σὲ περισσοκά μὲ τὴν ὑπογραφὴν γνωστῶν λογογρά-
φων, ποὺ ἔχουν βέβαια δῆλη τὴν φιλολογικήν μόρφωσην
πού ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν κρίση ἐνὸς ἔργου. Κι' αὐτές
ὅμως δὲ φειδωλεύτηκαν σὲ λιθανίσματα, κι' αὐτές
ἀνακήρυξαν μεγάλους συγγραφεῖς, κι' αὐτές ἔκριναν
χωρὶς νὰ κρίνουν. Δὲ μιλῶ ἵδω γιὰ ἔργα οὔτε γιὰ
συγγραφεῖς· δὲ γνωρίζω κανένα συγγραφέχ οὔτε μὲν-
διαφέρει κανένα ἔργο. Ο λόγος εἶναι γιὰ κριτικές
Μπορεῖ οἱ συγγραφεῖς νὰ εἶναι μεγάλοι καὶ τὰ ἔργα

Κάποια σημείδια, λέγοντας παραπάνου, έννοούσα τὰ δυὸ τρία ἔργα ποὺ παραστάθηκαν σέτο; γραμμένα ἢ ἀπὸ νέους ποὺ τώρχ μόλις φαίνονται στὴ φιλολογία, ἢ ἀπὸ ξέλους; γνωστοὺς πιὸ, μᾶς ποὺ πρώτη φορά γράφουν δραματικὸ ἔργο. Τὰ ἔργα αὐτὰ ἔχουν ὅλη τὴν ἀδυναμία τῶν πρωτοτείων καὶ δείχνουν τοὺς συγγραφεῖς τους ὥλτελα ἀνήσερους ἀπὸ σκηνῆς. Τὸ πρόμα εἶναι ποὺ φυσικό, ἡ δραματικὴ τέχνη εἶναι κατέ διαδικού ζεγγωρίστο ἀπ' τὴν ἐμπνευστή. "Οταν λέμε δραματικὴ τέχνη, έννοοῦμε βίβαια τὴ δύναμη ποὺ ἔχει ὁ συγγραφέας, στὴν πιὸ ἀληθινή, στὴν πιὸ φυσική, ἀναπαρασταση τῆς ζωῆς μετ' στὰ στενά θερικαὶ τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου ποὺ τοῦ δρίζει τὸ θέατρο. Μιὰ τετοια τέχνη δὲν εἶναι ζήτημα ἀπλοῦ ταλέντου. Χρειάζεται κάποια μελέτη καὶ ταχτικὴ παρακολούθηση τοῦ θεατρου. Σ' αὐτὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πάντα καὶ τὸ ταλέντο, δὲν εἶναι δῆμως καὶ τὸ μόνο συστατικὸ γιὰ τὴ συγγραφὴ θεατρικοῦ ἔργου. Κ' εἶναι μι' ἀλήθεια αὐτὴ ποὺ ἀποδείχνεται θεατρίσια σ' ὅποιον μελετᾷς τὰ ἔργα τῶν μεγάλων δραματικῶν. Στὸν Ibsen ποτὲ δὲν ἔλειψε ἡ ἐμπνευστὴ κι' ὅμως ἡ μορφὴ τῆς δραματικῆς του τέχνης διαφέρει καταπληγτικά στὰ τελευταῖα του ἔργα ἀπὸ τὰ πρῶτα. Οἱ μεγάλες ίδιες του, ἡ ἀλήθεια, κ' ἡ ζωὴ ὑπάρ-

χουν σ' ἔλα του τὰ δράματα, ἡ τέχνη δυνατής τῆς σκηνῆς μόνο στὰ τελευταῖα ὑψώνεται σὲ σεφόκλειο πραματικά δύναμην. Ἐτοι βλέπουμε πώς στὸ θέατρο δὲν εἶναι μόνο τὸ ταλέντο ποὺ ὅτιάγνει τὸ συγχρέα, καὶ δὲν ἀρκεῖ ἡ ἐμπνευστή γιὰ νὰ γίνῃ ἓνα δράμα, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ κάτι ἄλλο, ἡ ἐπιστήμη. Γιατὶ ἡ δραματικὴ τέχνη σ' ἔνα ἔργο, εἶναι ἡ ἐπιστήμη ποὺ σοφά καὶ τεχνικά ἔρει νὰ βρίσκη μεστὸν ἀπεραντο κάμπο τῆς ἐμπνευστῆς, τὸ καταλληλο μονοπάτι ποὺ θὰ περάσουν οἱ ἥρωες του. Γιὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ κατηγόρησαν τὸ θέατρο πώς ἐμποδίζει τάχα τὸν καλπασμὸν τοῦ πνεύματος, σ' αὐτὸν δύναται ὑποτάχτησαν οἱ Σοφοκλῆδες καὶ οἱ Αἰσχύλοι κι' ἔγραψαν τὸ ἀθάνατα ἔργα τους, ώστε ἐμεῖς νὰ μὴν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαναστατήσουμε. Ὁ Σαΐζπηρ εἴτεν ἔνας τέτοιος ἐπαναστάτη; κι' ἔρησε ἀκράτητη τὴν ἐμπνευστή του περιφρονῶντας σὲ πολλά του ἔργα κάθεται ἕδεια σκηνικῆς τέχνης μάκιος ἀπ' τοὺς μέλλοντες συγχρέας; Θὰ σταθῇ τόσο μεγάλος τόσο θεῖος σὰν ἔκεινον;

Τὸ συμπέρασμά μου εἶναι πώς θὰ περάσουν πολλὰ χρόνια πρὶν δοῦμε δραματικὸν ἔργο τέλειο στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἕδεια μου αὐτὴν βασίζω στ' ὅτι οἱ παλιοὶ λογοτέχνες μας ποὺ ἔχουν ἵσως ὅλη τὴν ἐμπνευστή δὲν ἔχουν πιὰ τὴν δράσην ἢ τὸν καρπὸ νὰ παρακολουθήσουν τὴν θεατρικὴν ἐπιστήμην. Οἱ ἄλλοι πάλι οἱ νέοι ποὺ ἀρχισαν νὰ παρακολουθοῦν τὸ θέατρο, θὰ γράψουν ἀρκετά μέτρια πράματα ἀκόμη γιὰ ν' ἀποχτήσουν τὴν ἐκλεγχτὴν ἐμπνευστή καὶ τὴν πρεπούμενη μάθηση τῆς σκηνῆς. Ἔξον πιὰ δὲν ἔχουμε τὴν εὐτυχίαν ν' ἀποχτήσουμε ἐμπνευσμένο ποιητὴ ποὺ νὰ ἔχῃ ἐμφύτη καὶ τὴν δραματικὴν τέχνην. Εἶναι δύνατος τόσο σπάνιο· ἡ ἴστορία τῆς φιλολογίας τουλάχιστον αὐτὸν μᾶς λέει.

Ἡ Κριτικὴ δύνατος φέτο θορύβησε ἀρκετὰ γύρα στὰ ἔργα ἐνὸς γνωστοῦ λογίου καὶ ἐνὸς ἄλλου νέου ποιητὴ ποὺ τώρα τελευταῖς παρουσιάστηκε μὲ πρωτοτυπία ἀρκετὴ καὶ μὲ κάπιοια δύναμη. Δὲν ἔχουμε τίποτα νὰ ποῦμε γιὰ τὰ δράματα αὐτὰ, ποὺ πολὺ πιθανὸν νὰ είχαν δλεῖς τὶς ἀρετές κι' δλα τὰ προσόντα ποὺ μᾶς ἀνάφεραν οἱ κριτές του. Ἐκεῖνο ποὺ θελούμε νὰ τονίσουμε (κ' ἔτσι γυρίζουμε στὸ θέμα μας) εἶναι τὸ ἀμέθοδο, τὸ ἀσκοπό τῶν κριτικῶν κύτων, ποὺ μ' ὅσα κι' ἀνείπαν δὲν κατόρθωσαν καθόλου νὰ μᾶς πείσουν γιὰ τὰ ζητήματα ποὺ ὑποστήριζαν. Αὐτὸς βέβαια δὲν ἔγινε οὕτε ἀπὸ κακή μᾶς πίστη οὕτε ἀπὸ παραξενιά, ἀλλ' ἀπλούστατα γιατὶ στὰ δσα διαβάσαμε πουθενά δὲν είδαμε κριτικὴ παρὰ μόνο περιγραφὴ τῆς ὑποκειμενικῆς γνώμης τοῦ ἀρθρογράφου. Πουθενά δὲν είδαμε ἀνάλυση φιλολογικῆς τοῦ ἔργου μ' ὅλα τὰ στοιχεῖα μιδιας τέτοιας ἀνάλυσης παρὰ μόνο περιγραφὴ σκέτη τῆς ὑπόθεσης. Πουθενά δὲ βρήκαμε ἀνάλυση χαραχτήρων, ἐξέταση τῆς πλοκῆς, παρατήρηση τοῦ θέματος κι' ἔνα σωρὸ πράματα ποὺ διατίθεται δύσπιλος.

Γιὰ τὸ πρώτο ἀπὸ τὰ ἔργα αὐτὰ γράφτηκε πώς εἶναι τέλειο ἀπὸ τὴν ἐποψή τῆς δραματικῆς τέχνης καὶ πώς εἶναι τὸ μόνο δράμα ποὺ παρασταθῆκε. Γιὰ τὸ δεύτερο πώς εἶναι ἀριστούργημα, πώς εἶναι μεγαλοφύτια. Φυσικὰ ἔνας ἀναγνώστης ποὺ ξέρει νὰ διαβάζῃ καὶ ποὺ νοιώθει τὶ διερχέει, θὰ ζητήσῃ νὰ μάθῃ γιατὶ τὸ πρώτο ἔργο εἶναι τέλειο ἀπὸ ἐποψῆς δραματικῆς τέχνης, καὶ τὸ δεύτερο ἀριστούργημα, κι' δὲν αὐτὸν τὸ γιατὶ δὲν ἔντιη παρακάτω ταχτικὰ καὶ φωτεινὰ δικιολογημένο, δὲ θὰ πειστῇ καθόλου γιὰ δσα διαβάσει, μ' δλεῖς τὶς λυρικές διαβεβαίωσες τοῦ κριτικοῦ. Ἐκεῖνο ποὺ ζητάει ἡ μορφωμένος ἀναγνώ-

στης ἀπὸ τὴν κριτικὴν εἶναι ἡ ἐκθεση τοῦ τρόπου που τηλέφτηκε μέσα του διοικητικὸς γιὰ νὰ φτάσῃ σ' ἔνα συμπέρασμα. Ἡ μιὰ ἕδεια φέρνει τὴν ἄλλην καὶ ἀλισίδα τῶν ἕδειων αὐτῶν καταλήγει σ' ἔνα πόρισμα· τὸ πόρισμα αὐτὸν βγάζει διοικητικὸς ἀφοῦ ἐκθέσει πρῶτα δὴ τὴ σειρὰ τῶν ἕδειων του. Ἐτοι ἐκεῖνος ποὺ τὸν διαβάζει, μπορεῖ ἐξαίρετα νὰ παρακολουθήσει σὰν ἀλγεβρικὴ ἐξίσωση ὀλόχληρη τὴν διανοητικὴν δουλειὰ ποὺ ἔγινε μέσα στὸ κεφάλι του κριτικοῦ καὶ στερεά νὰ παραδεχτῇ, ἀν θέλει, τὸ συμπέρασμά του ἔσχι. Ἀλλὰ πῶς; "Αν θέλεις νὰ τὸν ἀντικρούσῃς, πρέπει πρῶτο νὰ πίξῃ τὶς ἕδεις ποὺ τὸν ἔφεραν σὲ μιὰ τελικὴ σκέψη κι' ὅση ἀμέσως ν' ἀρνηθῆ τὴν ἀληθεία του πορίσματος; χωρὶς ν' ἀγγίξῃ τὶς ἕδεις. Μὲ τέτοιο τρόπο, μὲ τὸν πόλεμο τῶν ἕδειων, γίνεται ἡ συζήτηση κι' ἀπ' αὐτὴν βγαίνει ἡ ἀληθεία. Στὸν τόπο μας δύναται ἡ κριτικὴ εἶναι κι' αὐτὴ ἀνάποδη καθώς τόσα ἄλλα. Ἐρχεται δὲν καὶ μᾶς λέει: Τὸ ταῦδε ἔργο εἶναι ἀριστούργημα. Βγαίνει δὲν λέλοις κι' ἀπαντᾷ: «Δὲν ζέρεις τὶ λέει, τὸ ἔργο δὲν ἔξιζει τιποτα» Μὰ γιατὶ εἶναι ἀριστούργημα κι' γιατὶ δὲν ἔξιζει τιποτα, κανεὶς δὲν καταδίχεται νὰ μᾶς τὸ δικιολογήσῃ. Ὑπάρχει ἀραγε καὶ τὸ ἀλάχιστο μέριο κρίσης σὲ τέτοια κριτική;

ΧΑΡΗΣ

Πέντε μον, ο' ἔφερε ποτὲ τὸ βῆμα συν ἐμπρὸς σ' ἐρημοκλῆσι; "Ασημο, ἐρημικό, μοναχεμένο, ποὺ δὲν ἀκούει λεπούργα, οὔτε τὸ θρυματὸν ταράσσει τὴ γαλήνη του, οὔτε ποτὲ μισητό παραπάνω γύρω του, σὲ κάρει πονητικὰ νὰ σταματήσῃς, νὰ ξαναπλάσης στὴ μοναξίᾳ του μέσα σινισμένο ἔτοιο, τὸ θνειό τὸ αἰώνιο τῆς ζωῆς. Στὸν ἔφημον αὐτὸν βωμὸν ἔνας ἄγιος λιτοεύθυνε. Καὶ τὸ λιβάνι εἰδώδισε στὶρε βίκοντα τὸ θυπόρος, κι' ἔρχοταν διπότος, τὸ τάμα του νὰ γέρῃ μὲ εὐλαβεία, μὲ ἀγάπη. Καὶ τώρα αὐτόμα, στὴ θλιβερὴ σινή του θ' ἀκούσης ἥχο θλιβερό... Καὶ στὶς ζωῆς μας μέσα, σὲ κάθε αὐθράπτων τὴ ζωή, εἰν' ἔνα ἐρημοκλῆσι. Μὰ φαίνεται, ποὺ μόλις τὴρ ἀκούμε σὰν μιὰ φωνὴ ἀπόκοσμη, μᾶς συγκινεῖ, μαγεύει τὴρ ψυχῆς. Θαμμένης μας ἀγάπης τὸ τραγοῦδι... Χθὲς βράδυ τὸ στῆθος τῆς ἀγάπης μου μὲ φοδοδίφης ἀνθία ἀστόλισα. "Ολόγιομο τὸ φεγγάρι, μὲ ἄγιο πῶς ἐφάντιζε τὸ μονοπάτι. "Η δάλασσα ἐκεῖ κάτιο, μακριά, σὰν πλανεμένη, ἀκίνητη, γενορή. Σ' ἔτοι ποτῆρι ηπιαμε κι' οἱ δυὸ τῆς ἀγάπης τὸ κρασί. Καὶ ἡ μορφὴ τῆς ἔμωροφη, λυπημένη, ἀγρελκή, στὸ στῆθος μου ἀπάνω γέρει, γυρεύει ζεστασιά. Χύνονται ἀπάνω μον τὰ δλόξειδα μαλλιά της. Καὶ θάρτω τὶρ ἀγάπη μον σ' ἔτοι αἰλί.

Γιατὶ κυλοῦνται σκέψεις θλιβερὲς μέσο στὴ ματι μον καὶ φυβισμένες φεύγουν στῆς λιτημένης μον ψυχῆς τὰ βάθη;

AKTH

"Α, γιατὶ δὲν ἀγάπη νὰ πονῇ;

KIMONAS MIXAHALIAS

ΡΩΜΙΟΙ ΚΑΙ ΒΟΥΡΓΑΡΟΙ

Τὶ φαρμάκι ἔπεισε μεταξὺ τους καὶ κατατρώγονται σὰν ἀσπονδοὶ ἔχθροι, αὐτοὶ ποὺ γιὰ πεντακόσια χρόνια σὰν ἀδέρφια ζήσανε; Απ' τὸν καιρὸν ποὺ διοικητικὸς πῆρε τὴν Πόλη κι' δὲν καταχτητὸς ἔσπειρος ἔδωκε τότες προνόμια στὴν ἐκκλησία, καμνοντας τὸν Πατριάρχη κεφαλὴ ὅλων τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, τὶ δὲν ἔκαμε ἀπὸ τότες δὲν ἐκκλησία γιὰ νὰ διαφεύγει τὰ δίκια του καθενοῦ, χωρὶς νὰ κάμην διάκριση ἀν εἴτανε 'Ρωμιός δὲν βούργαρος, δὲν Σέρβος, δὲν Ρωμαῖος, κι' ὅταν ἡρθε ὁ καιρὸς τῆς ἐλληνικῆς ἐπανάστασης, δὲν ἔτρεξαν ὅλοι νὰ χύσουν τὸ αἷμα τους γιὰ τὴν χριστιανοσύνην; Θυ μοῦμα, τὸ μακαρίτη, τὸν πατέρα μου ποὺ τὰ δηγούντας, κι' ἔκλαιγε σὰ μαρτύριο παιδί 'Εκτός ἀπὸ τὸν Πατριάρχη ποὺ κρέμασαν μαζί μὲ ἄλλους Δεσποτᾶδες, κυπαρισίες ὀλόχληρες καλογέρων ποὺ εἴτανε στὰ

"Ο ἔρως δὲν ἀρκεῖ;

ΧΑΡΗΣ

Καὶ τὶ δόλο εἶναι δὲ ζωή; "Ολα μὲ πάθος τ' αγκαλιάζει, μὲ ἀγάπη, μὲ λαζτάρα. Αὐτὴ δὲ λύπη τί

ἄλλο εἶναι παρὰ δύπτη; "Αγάπη ἀνέφερε, τρελλή, διειρεμένη. Καὶ ποὺ πάντοτε ζητεῖ δικτύωπος καὶ διστεράδα τῶν ἕδειων καταλήγει σ' ἔνα πόρισμα· τὸ πόρισμα αὐτὸν βγάζει διοικητικὸς ἀφοῦ ἐκθέσει πρῶτα δὴ τὴ σειρὰ τῶν ἕδειων του. Ἐτοι ἐκεῖνος ποὺ τὸν διαβάζει, μπορεῖ ἐξαίρετα νὰ παρακολουθήσει σὰν ἀλγεβρικὴ ἐξίσωση ὀλόχληρη τὴν διανοητικὴν δουλειὰ ποὺ ἔγινε μέσα του κριτικοῦ καὶ στερεά νὰ παραδεχτῇ, ἀν θέλει, τὸ συμπέρασμά του ἔσχι. Ἀλλὰ πῶς; "Αν θέλεις νὰ τὸν ἀντικρούσῃς, πρέπει πρῶτο νὰ πίξῃ τὶς ἕδεις ποὺ τὸν ἔφεραν σὲ μιὰ στημάτη, καὶ στημάτη μας μὲ στημάτη, καὶ τὸ τρελλή διανοητικὸς πόρισμα τὸ πόρισμα του. Η διανοητικὸς πόρισμα του ποὺ τὸν διαβάζει, μπορεῖ ἐξαίρετα νὰ παρακολουθήσει σὲ σημαντική τὴν διανοητικὴν δουλειὰ ποὺ ἔγινε μέσα του κριτικοῦ καὶ στερεά νὰ παραδεχτῇ, ἀν θέλει, τὸ συμπέρασμά του ἔσχι. Ἀλλὰ πῶς;

AKTH

Στοῦ ἔρωτος τὴν ζεστασὶα δὰλα νὰ σφίνουν ἥλιπισα. "Ολα ἀπὸ πῶς νὰ πλημμυροῦνται. Τὴν ζωὴν ὀλιγερεύθηκα χαρὰ παρατεινῆ. Νὰ σταματᾷ γιὰ μὰ στημάτη, καὶ πάλι ποὺ τρελλή, ν' ἀρχίσῃ καὶ ποὺ εὐτυχισμένη. "Η εἰντυχία εἶναι διστατη, ἀγνωστη στὰ μάτια μας, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ φθάσουν ἐκεὶ ποὺ φθάνουν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς.

ΧΑΡΗΣ

Πέντε μον, ο' ἔφερε ποτὲ τὸ βῆμα συν ἐμπ